

ÁCS KÁROLY

Délvidéki óda

Árpád apánk, azazhogy Áрпи bácsi!
Sírj meg ne vess: néped a déli végen
„nemzetté” vált, kisebbségi nemzetté,
s „nemzeti tanács”

kormányozza... Hát bizony rá is férne
a saját kormány, hisz így, idegenként,
nyolcvan évet leélni nem akármí:
gerincet roppant,

fejet lesuvaszt, önérzetet emészt,
s már-már akármí nyelvet megkívántat –
levetközni végre különbözősünk
kínos koloncát,

megmártózván komótosan a többség
langyos tengerében, bár pocsolányi
(„govori sprski bre da te čitav svet
razume, bolan”).

Árpád, az igazi, nem így képzelte;
de hát ki volt ő? Primitív törzsfőnök.
És István király? Birodalmi elme,
korona rabja.

Próbálta volna e sakálok között!
Mi megpróbáltuk, Isten a tanúnk rá,
így is, úgy is: már-már föld alá sulykolt
a nagy igyekvés.

Mennyit kibírtunk! Mit le nem nyeltünk!
Ki tudja, mi volt nehezebb: az önkény
földig alázó parancsait hallgatni,
vagy gúnyos szavát

a becsmélésnek. „Soha még kisebbség
ennyi jogot nem élvezett!” (értsd: ilyen
kevéssel be nem érte), s „preko toga”
tartalék haza

várja az ipsét, ha itt elege volt...
Hah, haza! Milyen közel vagy, s be messze,
háttal a határnak, Európán túl,
Ázsián innen.

Ha arról van szó, elviseljük mi ezt
a „kis hazát” is, habár azok helyett,
akikkel anno a keresztet vittük
temetőszélre,

s gyertyásan vártuk Tökést, az Adventet,
s Csubelával énekeltük a Himnuszt
a szabadkai Kiserdőben, mára
a kis fitymálók,

az ajkbiggyesztő fanyalgók fintorgó
népe szállja meg az első sorokat,
pátyolgatja az úgyszólván banditák
finom sarjait;

közben a határ nem mozdul magyar és
magyar közt, nem légiesül a rámpa,*
annál inkább ecetesül a rámpás,
és hül az óda.

Mondhatják: ő csak ne papoljon, hol volt
a bombázáskor? És hol van most a nagy
újjászületésnél? Könnyen beszél, ki
távolról beszél.

Pedig soha ilyen közel nem voltam
hozzád, népem. Akár Mikes a Márvány-
tenger partján, fűrkésem a csillagot,
mely feléd mutat...

(Köln, 2002-2003)

*a délvidékiek nyelvhasználatában: sorompó